

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **P. P.**

skazanego za czyny z art. 231 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 19 maja 2022 r.,

w trybie art. 535 § 3 k.p.k., kasacji obrońcy skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 grudnia 2021 r., sygn. akt IX Ka (...), utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 czerwca 2021 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. obciążyć skazanego P. P. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

P. P. został oskarżony o to, że „w okresie od daty bliżej nieustalonej grudnia 2018 r. do 1 kwietnia 2019 r. w nieustalonych dotychczas miejscach, a ujawnionego w W., działając w krótkich odstępach czasu i wykonaniu z góry powziętego zamiaru pełniąc funkcję urzędowego lekarza weterynarii PLW w W. i będąc z tego tytułu uprawnionym do wystawiania dokumentów w postaci świadectw zdrowia zwierząt poświadczył nieprawdę w dokumentach ścisłego zarachowania w postaci Świadectwa zdrowia Nr (...) z dnia 8 lutego 2019 r., Świadectwa zdrowia Nr (...) z dnia 13 grudnia 2018 r. i Świadectwa zdrowia Nr (...) z dnia 27 marca 2019 r. poprzez podanie w nich danych niezgodnych ze stanem, co do numerów identyfikacyjnych zwierząt, miejsca wystawienia dokumentów oraz bez przeprowadzenia obligatoryjnego badania zwierząt objętych w/w świadectwami w

celu osiągnięcia korzyści majątkowej w postaci nienależnego wynagrodzenia w kwocie 10 zł za Świadcstwo zdrowia Nr (...), w kwocie 340 zł 40 gr za Świadcstwo zdrowia Nr (...) oraz w kwocie 824 zł 50 gr za Świadcstwo zdrowia Nr (...)", tj. o przestępstwo z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 czerwca 2021 r., sygn. akt II K (...), w ramach zarzuconego mu czynu, P. P. został uznany za winnego tego, że w okresie od 14 grudnia 2018 r. do 1 kwietnia 2019 r. w nieustalonych dotychczas miejscach, zaś czyny ujawniono w W., woj. (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, popełnił trzy przestępstwa, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw, w ten sposób, że:

1. w okresie od 14 grudnia 2018 r. do 4 marca 2019 r., daty bliżej nieustalonej, jako funkcjonariusz publiczny pełniący funkcję urzędowego lekarza weterynarii Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w W. na mocy decyzji nr (...) Powiatowego Lekarza Weterynarii w W. z dnia 14.12.2018 r. znak PIW (...), działając na szkodę interesu publicznego, a także w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie wystawiania świadectw zdrowia dla zwierząt wprowadzanych do stad, w ten sposób, że wystawił dokument ścisłego zarachowania w postaci świadectwa zdrowia nr (...), zamieszczając tam datę wystawienia jako 13 grudnia 2018 r., mimo że wiedział, iż takiego przemieszczenia ze stada o numerze pochodzenia (...) do stada o numerze siedziby (...) wówczas nie było, a następnie pobrał z tego tytułu nienależne w tej sytuacji wynagrodzenie w kwocie 340,40 złotych, tj. czyn z art. 231 § 2 k.k.,
2. w dniu 8 lutego 2019 r. jako funkcjonariusz publiczny pełniący funkcję urzędowego lekarza weterynarii Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w W. na mocy decyzji nr (...) Powiatowego Lekarza Weterynarii w W. z dnia 14.12.2018 r. znak PIW (...), działając na szkodę interesu publicznego, a także w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie wystawiania świadectw zdrowia dla zwierząt wprowadzanych do stad, w ten sposób, że wystawił dla R. T. dokument ścisłego zarachowania w postaci świadectwa zdrowia nr 389380 z dnia 8 lutego 2019 r., mimo że nie był w gospodarstwie R. T., skąd doszło do przemieszczenia jednej sztuki zwierzęcia ze stada (...) do innego

stada i tego zwierzęcia nie widział, bo do jego przemieszczenia doszło przed wystawieniem opisanego wyżej świadectwa, a następnie pobrał z tego tytułu nienależne w tej sytuacji wynagrodzenie w kwocie 10 zł, tj. czyn z art. 231 § 2 k.k., 3. w dniu 27 marca 2019 r. jako funkcjonariusz publiczny pełniący funkcję urzędowego lekarza weterynarii Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w W. na mocy decyzji nr (...) Powiatowego Lekarza Weterynarii w W. z dnia 14.12.2018 r. znak PIW (...), działając na szkodę interesu publicznego, a także w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie wystawiania świadectw zdrowia dla zwierząt wprowadzanych do stad, w ten sposób, że wystawił dokument ścisłego zarachowania w postaci świadectwa zdrowia nr (...) z dnia 27 marca 2019 r., mimo że takiego przemieszczenia ze stada o numerze pochodzenia (...) do stada o numerze siedziby (...) wówczas nie było, a następnie pobrał z tego tytułu nienależne w tej sytuacji wynagrodzenie w kwocie 824,50 złotych, tj. czyn z art. 231 § 2 k.k.,

co zostało zakwalifikowane jako ciąg przestępstw z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., za który wymierzono mu jedną karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie zostało zawieszone na okres 2 lat próby (pkt I i II), a także karę grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych (pkt I). Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcia w przedmiocie obowiązku okresu próby (pkt III), przepadku korzyści majątkowej (pkt IV) i dowodów rzeczowych (pkt V) oraz kosztów sądowych (pkt VI).

Powyższy wyrok Sądu I instancji został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego. W apelacji obrońca podniosła m.in. zarzut naruszenia prawa procesowego „przepisu art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt. 9 k.p.k. i art. 14 § 1 k.p.k. oraz przepisu art. 399 § 1 k.p.k. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, mające wpływ na treść wyroku, polegające na dokonaniu zmiany opisu i kwalifikacji prawnej zarzuconego oskarżonemu P. P. czynu z przekroczeniem granic oskarżenia, co doprowadziło do skazania oskarżonego za czyn nieobjęty aktem oskarżenia, a tym samym naruszenie zasady skargowości”. W kontekście tego zarzutu obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania, z kolei w oparciu o pozostałe zarzuty obraży prawa procesowego i

błędu w ustaleniach faktycznych najdalej idącym wnioskiem był wniosek o uniewinnienie P. P. .

Wyrokiem z dnia 2 grudnia 2021 r., sygn. akt IX Ka (...), Sąd Okręgowy w K. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (pkt I) oraz orzekł o kosztach sądowych (pkt II).

Kasację od powyższego prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kończącego postępowanie wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył go w całości i zarzucił „mającą istotny wpływ na treść wyroku rażącą obrazę prawa procesowego oraz materialnego, mianowicie:

1. art. 399 § 1 w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 oraz w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. przez gruntowną zmianę opisu czynu, przy niezmiennych ustaleniach faktycznych, a zwłaszcza niedopuszczalne rozszerzenie znamion przestępstwa pierwotnie zarzucanego w akcie oskarżenia, co doprowadziło do wyjścia poza granicę oskarżenia i przyjęcia znacznie surowszej kwalifikacji z art. 231 § 2 k.k., a w konsekwencji do skazania oskarżonego w oparciu o przepis art. 231 § 2 k.k., chociaż oznaczało to brak skargi uprawnionego oskarżyciela i stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą;
2. art. 231 k.k. w zw. z art. 115 § 13 pkt 4 k.k. przez bezzasadne przyjęcie, że oskarżony był funkcjonariuszem publicznym w sytuacji, gdy nie był zatrudnionym w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii i nie był inną osobą uprawnioną do wydawania decyzji administracyjnej”. W oparciu o powyższe zarzuty obrońca wniósł o „uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego wyroku Sądu Rejonowego w W. w stosunku do oskarżonego P. P. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W. lub umorzenie postępowania albo uniewinnienie oskarżonego, a w przypadku uwzględnienia niniejszej kasacji zarządzenie zwrotu uiszczonej opłaty od apelacji [chodziło zapewne o kasację – dopisek SN] oraz zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów postępowania”. W kasacji zawarto także wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w W. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Z uwagi na fakt, że w niniejszej sprawie wobec P. P. została prawomocnie orzeczona kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, podstawy kasacyjne były zawężone do tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k. (art. 523 § 2 i § 4 pkt 1 k.p.k.). Tym samym kontrola kasacyjna ograniczała się wyłącznie do ww. uchybień. Sąd Najwyższy nie mógł ustosunkować się do zarzutu z punktu 2 i wypowiedzieć w przedmiocie jego zasadności z uwagi na jednoznaczną treść art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. Ewentualny zarzut rażącej obrazu prawa materialnego mógłby zostać podniesiony wyłącznie przez podmiot szczególny w kasacji wniesionej w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Jednocześnie rozpoznając zarzut o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej Sąd Najwyższy nie był uprawniony badać, czy ustalenia faktyczne, które doprowadziły do przyjęcia, że skazany był funkcjonariuszem publicznym, są trafne. Bezspornie ta kwestia pozostaje poza kognicją Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu kasacyjnym, skoro nie stanowi badania zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Sąd Najwyższy mógł zbadać jedynie to, czy przy ustaleniach faktycznych już przyjętych przez Sądy orzekające doszło do wyjścia poza granice skargi uprawnionego oskarżyciela. Analiza treści kasacji oraz akt sprawy prowadzi do wniosku, że w przedmiotowym postępowaniu nie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Braku skargi uprawnionego oskarżyciela skarżący upatruje w braku tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego skazanemu, polegającym na wyjściu poza granice zdarzenia historycznego ujętego w akcie oskarżenia. Konkretnie skarżący kwestionuje zmianę kwalifikacji prawnej czynu z poświadczenia nieprawdy w dokumencie (art. 271 § 3 k.k.) na przekroczenie uprawnień służbowych (art. 231 § 2 k.k.), a także istotne rozbudowanie opisu czynu, z podkreśleniem, że w ramach czynu zarzucanego czynnością sprawczą miało być wystawianie świadectw zdrowia zwierząt bez obligatoryjnego badania zwierząt, co zostało wyeliminowane z opisu czynu przyjętego w postępowaniu sądowym.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że kwestia braku skargi uprawnionego oskarżyciela była przez obronę podnoszona już w apelacji. Zasluguje na aprobatę stanowisko Sądu Okręgowego, że w żadnej mierze Sąd

Rejonowy nie wyszedł poza granice zdarzenia historycznego opisanego w akcie oskarżenia (część 3 formularza uzasadnienia, punkt 4).

Granice oskarżenia zostają utrzymane dopóty, dopóki w miejsce czynu zarzucanego, w ramach tego samego zdarzenia historycznego można przypisać oskarżonemu czyn, nawet ze zmienionym opisem i jego oceną prawną, ale mieszczący się w tym samym zespole zachowań człowieka. Nie stanowi zatem wyjścia poza granice oskarżenia modyfikacja m.in. sposobu i okoliczności popełnienia czynu zabronionego, jeśli tylko bezsporne będzie, że chodzi o to samo zdarzenie faktyczne, którego objęcie ściganiem stanowiło wyraz woli oskarżyciela. O wyjściu poza ramy oskarżenia nie może być zatem mowy, gdy sąd ustali na rozprawie, że rola oskarżonego w zdarzeniu podlega innej ocenie prawnej do tej, którą proponował oskarżyciel. Nie jest także wyjściem poza te granice dokonanie w toku przewodu sądowego odmiennych niż przyjęte w akcie oskarżenia ustaleń faktycznych, co do okoliczności mającej decydować o odmiennej, w tym także surowszej kwalifikacji prawnej czynu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 1973 r., V KRN 264/73; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2006 r., V KK 10/06; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2006 r., II KK 96/05).

Jak już wskazano, w tym postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy nie ma możliwości badać czy zasadne jest uznanie, że P. P. działał jako funkcjonariusz publiczny. W tej sprawie takie ustalenie poczyniono i w żadnej mierze nie może być ono uznane za skutkujące zburzeniem tożsamości czynu zarzucanego oraz przypisanego skazanemu. Ustalenie to poskutkowało zmianą kwalifikacji prawnej czynu i uznaniem, że każde z trzech opisanych odrębnie zachowań stanowi występki z art. 231 § 2 k.k. Nie ma wątpliwości, że Sąd I instancji, jak i Sąd odwoławczy, nie są związane kwalifikacją prawną przyjętą przez oskarżyciela w akcie oskarżenia. Toteż zmiana kwalifikacji prawnej czynu nie stanowi wyjścia poza granice skargi, o ile towarzysząca jej zmiana opisu czynu nie powoduje, że osądowi podlega już inne zdarzenie historyczne. W tej sprawie na Sądzie Rejonowym ciążył obowiązek pozostania w ramach tożsamego zdarzenia historycznego i uprzedzenia o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu w trybie art. 399 § 1 k.p.k., co też Sąd ten uczynił na rozprawie w dniu 7 czerwca 2021 r. (k. 731).

Rozbudowanie opisu czynu stanowiło wyłącznie jego doprecyzowanie, będące wynikiem przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy postępowania dowodowego. Skarżący zdaje się nie dostrzegać, że opis czynu zarzucanego został sformułowany w sposób dość ogólny, a w ramach czynności sprawczych wymieniono nie tylko nieprzeprowadzenie badań zwierząt, ale również podanie w określonych dokumentach ścisłego zachowania – świadectwach zdrowia - danych niezgodnych ze stanem, co do numerów identyfikacyjnych zwierząt, miejsca wystawienia dokumentów. Zarówno w opisie czynu zarzucanego, jak i przypisanego, każde z zachowań P. P. dotyczyło wprowadzenia do świadectw zdrowia informacji nieprawdziwych. Tożsame są numery świadectw zdrowia, w których nastąpiło podanie informacji niezgodnych z rzeczywistym przebiegiem zdarzeń: dla czynu przypisanego w punkcie pierwszym 389378; w punkcie drugim 389380; w punkcie trzecim 389428. Tożsame są również kwoty nienależnie pobranych opłat, tj. korzyści majątkowych osiągniętych z przestępstwa: dla czynu przypisanego w punkcie pierwszym 340,40 zł; w punkcie drugim 10 zł; w punkcie trzecim 824,50 zł. Wszystkie istotne elementy opisu czynu pozostały więc niezmienione. Rozbudowanie tego opisu polegało wyłącznie na doprecyzowaniu, na czym konkretnie miało polegać podanie nieprawdziwych informacji. W odniesieniu do czynu przypisanego w punkcie pierwszym chodzi o wpisanie daty wystawienia świadectwa zdrowia jako 13 grudnia 2018 r., pomimo tego, iż przemieszczenia ze stada o numerze pochodzenia (...) do stada o numerze siedziby (...) wówczas nie było. Co do czynu przypisanego w punkcie drugim mowa jest o tym, że P. P. wystawił dla R. T. dokument z dnia 8 lutego 2019 r., mimo że nie był w gospodarstwie R. T. , skąd doszło do przemieszczenia jednej sztuki zwierzęcia ze stada (...) do innego stada i tego zwierzęcia nie widział, bo do jego przemieszczenia doszło przed wystawieniem opisanego wyżej świadectwa. Wreszcie w punkcie trzecim zachowanie skazanego polegało na wpisaniu w dokumencie daty 27 marca 2019 r., mimo że przemieszczenia ze stada o numerze pochodzenia (...) do stada o numerze siedziby (...) wówczas nie było. Każde z tak opisanych zachowań P. P. odpowiada ogólnie sformułowanemu opisowi ujętemu w akcie oskarżenia, gdzie mowa jest o m.in. o podaniu w dokumencie danych niezgodnych ze stanem, w tym co do numerów identyfikacyjnych zwierząt.

Zdarzeniem historycznym, którego dotyczył akt oskarżenia, które wiązało Sądy orzekające w tej sprawie było podanie przez P. P. nieprawdziwych informacji w określonych dokumentach ścisłego zarachowania – świadectwach zdrowia zwierząt i otrzymania za te działania korzyści majątkowych we wskazanych kwotach. Niewątpliwie zatem opisane w wyroku skazującym zachowania P. P. dotyczą tych samych zdarzeń historycznych, o których mowa w akcie oskarżenia. Nie może więc być mowy o braku skargi uprawnionego oskarżyciela z uwagi na brak tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego.

Z uwagi na rozpoznanie kasacji w trybie art. 535 § 3 k.p.k., bezprzedmiotowym było rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.